

Introducció a la Universitat i a la Medicina (20400)

Titulació/estudi: Grau en Medicina

Curs: 1r.

Trimestre: 1r.

Nombre de crèdits ECTS: 6 crèdits

Hores de dedicació de l'estudiant: 150 hores

Llengua o llengües de la docència: Català i castellà

Professorat: la coordinadora de l'assignatura és la professora Vanessa Soria, que també ho és del bloc Introducció als Estudis. El coordinador d'Introducció al Sistema de Salut és el Dr. Fernando G. Benavides i el coordinador d'Història de la Medicina és el Dr. Albert Presas.

1. Presentació de l'assignatura

Introducció a la Universitat i a la Medicina és una assignatura bàsica del grau en Medicina que té 6 crèdits ECTS i consta de tres blocs diferenciats: Introducció als Estudis, Introducció al Sistema de Salut i Història de la Medicina. Cada bloc té un pla docent diferent.

2. Competències que s'han d'assolir

Aquesta activitat docent té els objectius generals següents:

- Proporcionar als estudiants informació global rellevant referent als seus estudis en general i al projecte educatiu del centre en particular.
- Introduir els estudiants als determinants de la salut i la malaltia i la seva relació amb la societat.
- Presentar els antecedents històrics de la medicina i la professió mèdica.

3. Continguts

BLOC: INTRODUCCIÓ ALS ESTUDIS

Coordinació i professorat

La coordinadora de l'activitat és la professora Vanessa Soria. Les sessions seran impartides per diversos professors i la lliçó inaugural la farà el Dr. Joan Rodés Teixidor, catedràtic emèrit de Patologia Digestiva de la UB i director de l'IDIBAPS. La formació pràctica serà responsabilitat dels professionals de Biblioteca i dels serveis informàtics.

Objectius generals

Aquesta activitat docent té els objectius generals següents:

- Proporcionar als estudiants informació global rellevant referent als seus estudis.
- Informar els alumnes sobre el model educatiu previst en el desenvolupament dels seus estudis.
- Proporcionar els coneixements necessaris per localitzar, avaluar, utilitzar i comunicar la informació de qualsevol dels àmbits d'especialització de la UPF,

així com per utilitzar les tecnologies de la informació i les comunicacions (TIC).

- Augmentar la motivació dels estudiants envers la seva carrera i fomentar actituds i valors ètics referents als seus estudis i a la seva aplicació professional.

Programa teòric

El programa teòric consta de 13 sessions de 50 minuts, 1 pràctica de 2 hores, la lliçó inaugural i una sessió de cinema.

1. Els nous estudis (J. Pérez)
2. La UPF i la normativa dels estudis (J. Pérez)
3. El projecte educatiu del centre (I) (J. Pérez)
4. El projecte educatiu del centre (II) (J. Pérez)
5. El Servei d'Atenció a la Comunitat Universitària, SACU (professional del SACU)
6. Els estudis vistos pels estudiants (delegats)
7. Què és fer recerca i per què cal fer-ne? (J. Camí)
8. Com contestar els exàmens de PEM i el control de l'ansietat (E. Baillès)
9. Riscos laborals (C. Serra)
10. Experimentació en animals i en clínica: principis generals de bioètica (M. Farré)
11. L'estudi del cos humà: integració anatomia-histologia-fisiologia (A. Sitges)
12. Els programes de mobilitat (B. Alsina)
13. Lliçó inaugural (J. Rodés)
14. Sessió de cinema: *Despertares*, de Penny Marshall (1990)

Programa pràctic

El programa pràctic consta de 6 mòduls impartits en 5 sessions d'1 o 2 hores de duració.

M1. Accés als recursos informàtics i al Campus Global.

M2. Correu electrònic, configuració i recursos de la xarxa.

M3. Ordinadors, programaris i altres equipaments informàtics i audiovisuals.

M4. Com trobar els recursos d'informació que necessito per a les meves assignatures.

M5. Com trobar recursos d'informació per elaborar un treball acadèmic.

M6. Bases de dades de biomedicina: MEDLINE/PubMed.

BLOC: INTRODUCCIÓ AL SISTEMA DE SALUT

Coordinació i professorat

El coordinador del bloc és Fernando G. Benavides, catedràtic de Salut Pública de la Universitat Pompeu Fabra.

Objectius generals

Proporcionar a l'estudiant de medicina un marc de referència social que l'ajudi a contextualitzar els coneixements biològics i clínics. Al final del curs, l'alumne ha de ser capaç de: 1) analitzar la salut des d'una perspectiva col·lectiva, 2) identificar la relació entre salut i societat, 3) definir el paper de la medicina en el marc del sistema de salut i 4) descriure els components principals del sistema de salut.

Programa teòric

Sessions magistrals

1. Introducció al sistema de salut
2. Salut i malaltia
3. Salut percebuda i qualitat de vida
4. Història natural de la malaltia
5. Determinants de la salut
6. Desigualtats socials en salut
7. Sistema sanitari: organització i finançament
8. Atenció sanitària: primària i especialitzada
9. Qualitat de l'atenció sanitària
10. Salut pública

Seminaris

1. Presentació i debat d'una selecció de capítols continguts en els textos de referència.

BLOC: HISTÒRIA DE LA MEDICINA

Coordinació i professorat

El coordinador d'Història de la Medicina és el Dr. Albert Presas, professor de la Universitat Pompeu Fabra.

Objectius generals

Presentar els antecedents històrics de la medicina i la professió mèdica.

Programa teòric

El programa consta de 15 classes teòriques, 9 seminaris i 12 sessions pràctiques.

Classes teòriques

- **Tema 1.** Característiques de la disciplina i significat per a la formació del metge.
- **Tema 2.** Introducció a l'estudi de la història.
- **Tema 3.** La medicina en els temps antics.
- **Tema 4.** La medicina fora d'Europa.
- **Tema 5.** La medicina grega (I).
- **Tema 6.** La medicina grega (II).

- **Tema 7.** La medicina medieval.
- **Tema 8.** La medicina renaixentista.
- **Tema 9.** El segle XVII i el desenvolupament científic.
- **Tema 10.** La medicina de la Il·lustració.
- **Tema 11.** El naixement de la medicina clínica moderna.
- **Tema 12.** El naixement de les ciències bàsiques mèdiques.
- **Tema 13.** Les revolucions terapèutiques.
- **Tema 14.** L'aparició de la biologia molecular.
- **Tema 15.** La medicina al segle XX.

Seminaris

- **Seminari 1.** Les Grans Epidèmies al Llarg de la Història.
- **Seminari 2.** Com Funcionen els Organismes?
- **Seminari 3.** L'Etiologia de les Malalties Infeccioses.
- **Seminari 4.** El Naixement de l'Anestèsia.
- **Seminari 5.** El Naixement de la Cirurgia Moderna.
- **Seminari 6.** El Desenvolupament de les Neurociències.
- **Seminari 7.** El Concepte de Malaltia Mental.
- **Seminari 8.** La Medicina dels Transplantaments.
- **Seminari 9.** La Història de l'Oncologia.

4. Avaluació

- a) Cada bloc té els seus propis criteris d'avaluació, que estaran a disposició dels estudiants en els plans específics.
- b) La nota de l'assignatura serà la mitjana aritmètica de les tres notes dels blocs.
- c) Per superar l'assignatura és requeriment imprescindible no haver obtingut una nota inferior a 4 en qualsevol dels blocs.
- d) Si en l'avaluació acreditativa corresponent, un estudiant no superés l'assignatura, durant el mes de juliol es faran les proves de recuperació i només s'haurà de presentar en aquells blocs que hagi suspès.

BLOC: INTRODUCCIÓ ALS ESTUDIS

El resultat de la avaluació del bloc repercutirà proporcionalment en el resultat de l'assignatura global d'Introducció a la Universitat.

1. L'avaluació del bloc es farà considerant:

- a) Una prova escrita de respostes curtes sobre el temari teòric.
- b) Els exercicis de pràctiques.
- c) Una prova escrita de respostes curtes sobre els objectius pràctics.

2. La repercussió sobre la nota de les diferents proves serà la següent:

- a) Teoria: 5 punts
 - Prova escrita: 5 punts
- b) Pràctiques: 5 punts
 - Exercicis: 2,5 punts
 - Prova escrita: 2,5 punts

3. Les sessions d'avaluació seran les següents:

- a) Després de la sessió 14 de teoria (visionat d'una pel·lícula), el divendres dia **11 d'octubre, a les 11.10 hores**, hi haurà una prova de respostes breus sobre els continguts explicats al programa. Diverses preguntes faran referència a la pel·lícula vista l'últim dia.
- b) Els exercicis de pràctiques tindran uns terminis específics, que seran anunciats oportunament.

4. Qualsevol tipus de còpia o plagi implicarà no superar el bloc i, per tant, l'assignatura general.

5. Es requereix un mínim d'una nota decimal de 4 en el bloc per poder computar la nota total de l'assignatura.

Criteris sobre el procés de recuperació del bloc

Els estudiants que després del procés d'avaluació no hagin superat el bloc tindran l'opció de fer una prova de recuperació durant el mes de juliol de l'avaluació **de la part de teoria**, amb la contingència del 50% de la nota del bloc.

En cap cas es podrà recuperar l'activitat avaluada **de la part pràctica**. L'estudiant mantindrà la qualificació obtinguda durant el curs, que representa el 50 % de la nota.

BLOC: INTRODUCCIÓ AL SISTEMA DE SALUT

L'avaluació específica d'aquest bloc —integrat en l'assignatura Introducció a la Universitat— es durà a terme mitjançant la participació activa de l'alumne en els seminaris. Per a això, es constituïran grups de 4 alumnes i cadascun d'ells prepararà una presentació d'un dels capítols dels llibres de referència, seleccionat d'acord amb el professor responsable de l'assignatura. El grup disposarà d'entre 10-15' (10 diapositives com a màxim) per presentar el capítol seleccionat, després de la qual la resta d'alumnes i el professor podran fer preguntes i debatre el contingut.

Paràmetres: presentacions dels estudiants (60% de la nota), examen (40% de la nota).

Criteris sobre el procés de recuperació del bloc

Els estudiants que després del procés d'avaluació no hagin superat el bloc tindran l'opció de fer una prova de recuperació durant el mes de juliol de l'avaluació corresponent a la prova PEM, que té un valor del 40% de la nota.

En cap cas es podrà recuperar l'activitat avaluada **durant** el procés docent. L'estudiant mantindrà la qualificació obtinguda durant el curs, que representa el 60% de la nota.

BLOC: HISTÒRIA DE LA MEDICINA

L'avaluació del bloc es farà considerant:

- Seminaris (30%): duració de 60 minuts en grups petits (20 estudiants). Discussió de lectures que els alumnes hauran fet prèviament en base a preguntes específiques plantejades pel professor. S'avaluarà a través d'un informe que els estudiants hauran de trametre al professor perquè el corregeixi.
- Confecció d'un treball de 3.000 paraules (30%).
- Presentació oral del treball (màxim 10 minuts) (10%).
- Prova de preguntes d'elecció múltiple (30%).

Criteris sobre el procés de recuperació del bloc

Els estudiants que després del procés d'avaluació no hagin superat el bloc tindran l'opció de fer una prova de recuperació durant el mes de juliol de l'avaluació **que es fa al final del procés docent**, amb la contingència marcada.

Si en l'avaluació acreditativa corresponent, un estudiant no superés l'assignatura, durant el mes de juliol es faran les proves de recuperació i només s'haurà de presentar en aquells blocs que hagi suspès.

5. Bibliografia i recursos didàctics

5.1. Bibliografia bàsica

BLOC: INTRODUCCIÓ AL SISTEMA SANITARI

ROSE, G. A. *La estrategia de la medicina preventiva*. Barcelona: Masson-Salvat Editores, 1994.

MCKEOWN, T. *El papel de la medicina. ¿Sueño, espejismo o némesis?* Mèxic: Siglo XXI Editores, 1982.

COCHRANE, A. L. *Eficacia y eficiencia. Reflexiones al azar sobre los servicios sanitarios*. Barcelona: Salvat, 1985.

BLOC: HISTÒRIA DE LA MEDICINA

GILLESPIE, C. C. (ed.) *The Dictionary of Scientific Biography*. Nova York: Charles Scribner's Sons, 1976 ss.

LAÍN ENTRALGO, P. (ed.). *Historia universal de la medicina*. Barcelona: Salvat, (1971-1975).

ACKERKNECHT, E. H. *A Short History of Medicine*. Baltimore: John Hopkins Univ. Press, 1982.

BARONA, J. L. *Introducción a la medicina*. València: Universitat de València, 1991.